

Soạn văn lớp 6:

Bài Đêm nay Bác không ngủ

Bố cục:

- Phần 1 (4 khổ thơ đầu): Lần thứ nhất thức dậy của anh đội viên.
- Phần 2 (5 khổ tiếp): Lần thứ hai anh đội viên thức dậy.
- Phần 3 (còn lại): Lần thứ ba anh đội viên thức dậy và thức luôn cùng Bác.

Tóm tắt:

Sau nhiều lần tỉnh giấc, anh đội viên vẫn thấy Bác ngồi đó không ngủ, cảm nhận được lòng yêu thương bao la của Bác với bộ đội và nhân dân, anh đội viên đã quyết định không ngủ cùng với Bác.

Đọc hiểu văn bản**Câu 1 (trang 67 SGK Ngữ Văn 6 Tập 2):**

Bài thơ kể lại câu chuyện một đêm không ngủ của Bác Hồ trên đường đi chiến dịch. Đồng thời nói lên tình cảm chiến sĩ với Bác.

Câu 2 (trang 67 SGK Ngữ Văn 6 Tập 2):

Hình tượng Bác Hồ được miêu tả qua con mắt và cảm nghĩ của anh đội viên. Một người trực tiếp có mặt và đối thoại cùng Bác trong đêm đó. Do vậy tạo nên tính chân thực, sinh động, bộc lộ suy nghĩ tác giả trong câu chuyện.

Câu 3 (trang 67 SGK Ngữ Văn 6 Tập 2):

Lần thức dậy thứ nhất:

- Anh đội viên ngạc nhiên đến lo lắng, thương Bác; xúc động nhìn Bác săn sóc chiến sĩ. Anh cảm nhận được sự vĩ đại trong tâm hồn của Bác.

Lần thức dậy thứ ba:

- Anh đội viên hốt hoảng giật mình vì Bác vẫn thức, lo lắng hơn khi Bác không ngủ ảnh hưởng đến sức khỏe. Càng cảm phục khi nghe câu trả lời đầy tình thương của Bác với nhân dân và bộ đội.

* Tác giả không kể lần thức dậy thứ hai, bởi khi kể về lần thức thứ ba, người đọc có thể hình dung rằng trong lần thứ hai Bác vẫn ngồi đó, anh đội viên vẫn nhìn Bác và nghĩ có thể lát nữa Bác sẽ ngủ. Nhưng rồi lần thứ ba Bác vẫn không ngủ càng làm anh lo lắng thêm. Và anh cảm nhận được tâm lòng của Bác sâu đậm hơn.

Câu 4 (trang 67 SGK Ngữ Văn 6 Tập 2):

Đêm nay Bác không ngủ

Vì một lẽ thường tình

Bác là Hồ Chí Minh.

Nhà thơ viết như vậy chẳng có sai. Bác là Hồ Chí Minh, bác mới lo lắng cho bộ đội, cho nhân dân đến mất ngủ. Bác là lãnh tụ vĩ đại của dân tộc, Bác mới có tấm lòng bao bọc những người con đang chiến đấu, đang chịu mưa rét ngoài rừng kia vì một nền độc lập.

Câu 5 (trang 67 SGK Ngữ Văn 6 Tập 2):

Bài thơ viết theo thể thơ năm chữ. Mỗi dòng năm tiếng, mỗi khổ bốn dòng. gieo vần chân: Chữ cuối câu thứ hai với câu thứ ba; chữ cuối của dòng cuối với dòng đầu khổ kế tiếp. Đây là lối thơ của vè, hát giặm thích hợp với cách kể chuyện.

Câu 6 (trang 67 SGK Ngữ Văn 6 Tập 2):

- Từ láy tạo hình: Trầm ngâm, xơ xác, đỉnh ninh, lòng lộng, ...

- Từ láy tăng giá trị biểu cảm: Mơ màng, thốn thức, thăm thì, bồn chồn, hốt hoảng, nằng nặc, phăng phắc, lâm thâm, ...

Luyện tập**Câu 2 (trang 68 SGK Ngữ Văn 6 Tập 2): Gợi ý:**

- Lí do nhân vật tôi (người chiến sĩ) được tham gia chiến dịch cùng với Bác.

- Khung cảnh đêm ấy như thế nào?

- Đêm ấy anh đã được nói chuyện với Bác khi: Vừa thức giấc, mới đi tuần về,...

- Bác đã nói với anh về điều gì? (hoặc anh đã được chứng kiến Bác quan tâm đến những chiến sĩ khác ra sao?).

- Cảm nhận của anh về hình ảnh Bác.